

Nr 12 B.

Godkänd av första kammaren den 13 juni 1919.

Godkänd av andra kammaren den 13 juni 1919.

Riksdagens skrivelse till Konungen angående regleringen av utgifterna för kapitalökning å tilläggsstat till riksstaten för år 1919 i avseende å post- och telegrafverken samt statens järnvägar och vattenfallsverk.

(Statsutskottets utlåtanden nr 12 B, 137 och 198.)

Till Konungen.

I avseende å regleringen av utgifterna för kapitalökning å tilläggsstaten till riksstaten för år 1919 i fråga om post- och telegrafverken samt statens järnvägar och vattenfallsverk får riksdagen för Eders Kungl. Maj:t anmäla följande beslut.

A. Postverket.

1:o) I den till riksdagen den 9 januari 1919 avlåtna propositionen, nr 2, med förslag till tilläggsstat till riksstaten för år 1919 har Eders Kungl. Maj:t, under återopande av det vid propositionen under rubrik »utgifter för kapitalökning: bil. 1: 1919 års tilläggsstat» fogade statsrådsprotokollet över civilärenden nämnda dag (punkt 1), föreslagit riksdagen att för inköp av inventarier för postverkets behov på tilläggsstat för år 1919 anvisa ett reservationsanslag av 250,000 kronor.

Riksdagen, som i särskild skrivelse denna dag, nr 12 A, yttrat sig angående medelsbehovet för ifrågavarande ändamål jämväl å tilläggsstaten för år 1919, får anmäla, att riksdagen för inköp av *inventarier för postverkets behov* på tilläggsstat för år 1919 anvisat ett reservationsanslag av 250,000 kronor.

2:o) Eders Kungl. Maj:t har (punkt 2) föreslagit riksdagen att för uppförande av en posthusbyggnad i Gällivare på tilläggsstat för år 1919 anvisa ett reservationsanslag av 125,000 kronor.

Under hänvisning till vad riksdagen i sin skrivelse rörande kapitalökningsutgifter för affärsverken å riksstaten för år 1920 i ämnet anført, får riksdagen anmäla, att Eders Kungl. Maj:ts ifrågavarande förslag icke av riksdagen bifallits.

3:o) Eders Kungl. Maj:t har vidare (punkt 3) föreslagit riksdagen att för inköp för postverkets räkning av tomten nr 2 i kvarteret nr 6 i Ludvika på tilläggsstat för år 1919 anvisa ett reservationsanslag av 30,000 kronor.

Utredningen i ärendet har synts riksdagen giva vid handen, att nya lokaler för postkontoret i Ludvika inom en nära framtid måste beredas. Den köpeskilling, som begärts för den till inköp föreslagna tomten, har riksdagen visserligen icke kunnat undgå att finna hög. I betraktande av tomtens gynnsamma läge — i omedelbar närhet av järnvägsstationen — och då annan lämplig fastighet icke torde stå att finna, har riksdagen likväl ansett sig böra bifalla Eders Kungl. Maj:ts förevarande förslag.

Riksdagen får alltså anmäla, att riksdagen för inköp för postverkets räkning av *tomten nr 2 i kvarteret nr 6 i Ludvika* på tilläggsstat för år 1919 anvisat ett reservationsanslag av 30,000 kronor.

4:o) Såsom riksdagen i särskild skrivelse anmält, har riksdagen för inköp för postverkets räkning av *fastigheten nr 1 och 2 i kvarteret Banken i Västanfors* på tilläggsstat för år 1919 anvisat ett reservationsanslag av 45,000 kronor.

5:o) Vidare har Eders Kungl. Maj:t föreslagit riksdagen (punkt 5) att för inköp för postverkets räkning av lägenheten Posten i Värnamo med därå uppförd byggnad på tilläggsstat för år 1919 anvisa ett reservationsanslag av 48,600 kronor.

Såsom framgår av den i ärendet lämnade utredningen, har postkontoret i Värnamo för närvarande sin lokal förlagd till den fastighet, om vars inköp nu är fråga. Då möjlighet icke lär förefinnas att få hyrestiden förlängd utöver den 1 oktober 1919 och då fastigheten synes vara väl lämpad för postverkets behov, har riksdagen som funnit

det begärda priset vara skäligt, för inköp för postverkets räkning av lägenheten *Posten i Värnamo med därå uppförd byggnad* på tilläggsstat för år 1919 anvisat ett reservationsanslag av 48,600 kronor.

B. Telegrafverket.

6:o) Beträffande telegrafverket har Eders Kungl. Maj:t föreslagit riksdagen (punkt 6) att till tackande av brist, som uppkommit å av riksdagen anvisade anslag till uppförande av telegrafstationsbyggnad å tomten nr 2 i kvarteret *Draken* i Uppsala, på tilläggsstat för år 1919 anvisa ett reservationsanslag av 10,700 kronor.

Riksdagen får anmäla, att riksdagen till tackande av brist, som uppkommit å av riksdagen anvisade anslag till *uppförande av telegrafstationsbyggnad i Uppsala*, på tilläggsstat för år 1919 anvisat ett reservationsanslag av 10,700 kronor.

7:o) Eders Kungl. Maj:t har (punkt 7) föreslagit riksdagen att för inköp för telegrafverkets räkning av tomterna nr 7 och 8 i kvarteret *Kredit* i Sundsvall på tilläggsstat för år 1919 anvisa ett reservationsanslag å 7,400 kronor.

Ifrågavarande fastighetsförvärv är föranlett av behovet av upplagsplats ävensom plats för uppförande av smedja för telegrafverket. Då utrymme för sådant ändamål icke förefinnes inom telegrafverkets nuvarande fastighet i Sundsvall och då inköpspriset ej föranlett erinran från riksdagens sida, har riksdagen för inköp för telegrafverkets räkning av *tomterna nr 7 och 8 i kvarteret Kredit i Sundsvall* på tilläggsstat för år 1919 anvisat ett reservationsanslag av 7,400 kronor.

8:o) Eders Kungl. Maj:t har (punkt 8) föreslagit riksdagen att för inköp för telegrafverkets räkning av i statsrådsprotokollet angivna 54 bebyggda fastigheter i Nynäshamns köping om tillhoppa 869,252 kvadrattot på tilläggsstat för år 1919 anvisa ett reservationsanslag av 660,600 kronor.

De 54 fastigheter, om vilkas inköp nu är fråga, äro för närvarande intill den 1 oktober 1920 förhyrda av telegrafstyrelsen, som i sin ordning upplåtit dem till arbetarna vid verkstaden.

Beträffande fastigheternas beskaffenhet har riksdagens vederbörande utskott från byggnadsstyrelsen inhämtat, att desamma kunna sägas vara i huvudsak uti gott stånd men dock i sitt nuvarande skick kalla, varför vissa reparationsarbeten erfordras. Efter vidtagande av de nödiga ombonings- och övriga förbättringsarbetena, vilka beräknats draga en kost-

nad av omkring 350,000 kronor, skulle fastigheterna betinga ett pris av 3,072 kronor per eldstad, värdet av tomtmarken inberäknat. Samtliga utgifter för inköp och reparation av dessa fastigheter hava av byggnadsstyrelsen beräknats med omkring 900,000 kronor understiga det belopp, vartill kostnaderna för uppförandet av nya bostäder i motsvarande omfattning skulle uppgå med det byggnadspris av 6,000—6,500 kronor per eldstad, varmed man enligt byggnadsstyrelsen för närvarande måste räkna.

Då det begärda köpeskillingsbeloppet synes vara rimligt samt det även ur arbetarnas egen synpunkt torde få anses förmånligt, att staten förvärvar fastigheterna ifråga, har riksdagen funnit sig böra bifalla Eders Kungl. Maj:ts förevarande förslag.

Riksdagen får alltså anmäla, att riksdagen för inköp för telegrafverkets räkning av vissa i statsrådsprotokollet över civilärenden den 9 januari 1919 särskilt angivna *54 bebyggda fastigheter i Nynäshamns köping* om tillhopa 869,252 kvadratfot på tilläggsstat för år 1919 anvisat ett reservationsanslag av 660,600 kronor.

9:o) Såsom riksdagen i särskild skrivelse anmält, har riksdagen med bifall till Eders Kungl. Maj:ts därom framlagda förslag

dels medgivit, att för telegrafverkets räkning må inköpas *fastigheten nr 142 i kvarteret Malmen i Nynäshamns köping* för en köpeskillning av högst 180,000 kronor;

dels för ändamålet på tilläggsstat för år 1919 anvisat ett reservationsanslag av 122,000 kronor;

dels ock medgivit, att för avbetalning av ett i berörda fastighet intecknat lån må under vart och ett av åren 1920—1924 av uppkomna överskott å förut anvisade anslag till inköp och bebyggande av fastigheter för telegrafverkets räkning utbetalas ett belopp av 1,000 kronor.

10:o) Eders Kungl. Maj:t har föreslagit riksdagen (punkt 10) att för inköp för telegrafverkets räkning av den från $\frac{1}{2}$ mantal Mjölby nr 11 Munke- eller Gästgivaregården avsöndrade tomten nr 24 i Mjölby socken med därå uppförda byggnader å tilläggsstat för år 1919 anvisa ett reservationsanslag å 100,000 kronor.

Då behovet av större lokaler för telefonstationen i Mjölby syntts riksdagen ofrånkomligt och då det nu ifrågasatta fastighetsförvärvet torde vara för staten fördelaktigt, har riksdagen ansett sig böra bifalla förevarande förslag.

Riksdagen får alltså anmäla, att riksdagen för inköp för telegrafverkets räkning av den från $\frac{1}{2}$ mantal Mjölby nr 11 Munke- eller Gästgivaregården avsöndrade *tomten nr 24 i Mjölby socken* med därå uppförda byggnader å tilläggsstat för år 1919 anvisat ett reservationsanslag av 100,000 kronor.

11:o) Eders Kungl. Maj:t har föreslagit riksdagen (punkt 11) att till täckande av brist, som uppkommit å av riksdagen anvisade anslag till uppförande av en telefonstationsbyggnad å den telegrafverket tillhöriga tomten nr 9 i fjärde kvarteret av Göteborgs stads elfte rote, på tilläggsstat för år 1919 anvisa ett reservationsanslag av 210,000 kronor.

Under hänvisning till vad riksdagen denna dag i särskild skrivelse anfört rörande Eders Kungl. Maj:ts förslag om motsvarande anslag å riksstaten för år 1920, får riksdagen anmäla, att riksdagen till täckande av brist, som uppkommit å av riksdagen anvisade anslag till *uppförande av en telefonstationsbyggnad i Göteborg*, på tilläggsstat för år 1919 anvisat ett reservationsanslag av 210,000 kronor.

12:o) I enlighet med Eders Kungl. Maj:ts förslag har riksdagen för inköp av *tomterna nr 1, 2, 3, 4, 5 och 6 i kvadraten Klinten i Norrköping* samt uppförande därstädes av arbetarbostäder, för en beräknad kostnad av 306,000 kronor, på tilläggsstat för år 1919 anvisat ett reservationsanslag av 133,000 kronor.

13:o) Med bifall till Eders Kungl. Maj:ts därom framlagda förslag har riksdagen för inköp av *tomterna nr 12, 13, 14 och 15 i kvarteret Opalen i Eskilstuna* samt för uppförande å samma tomter av arbetarbostäder, för en beräknad kostnad av 221,000 kronor, på tilläggsstat för år 1919 anvisat ett reservationsanslag av 105,900 kronor.

14:o) I enlighet med Eders Kungl. Maj:ts förslag har riksdagen för inköp av *tomterna nr 9 och 10 i sjuttioandra kvarteret i Ludvika* ävensom för uppförande å nämnda tomter av ett bostadshus, för en beräknad kostnad av 120,000 kronor, å tilläggsstat för år 1919 anvisat ett reservationsanslag av 66,900 kronor.

15:o) Såsom riksdagen i särskild skrivelse anmält, har riksdagen med bifall till Eders Kungl. Maj:ts i ämnet framlagda förslag för *fortsatt utveckling av statens telefon- och telegrafväsende* på tilläggsstat för år 1919 anvisat ett reservationsanslag av 15,000,000 kronor.

C. Statens järnvägar.

16:o) Beträffande statens järnvägar har Eders Kungl. Maj:t föreslagit riksdagen (punkt 16) att för utvidgning av spårsystemet vid Värtan på tilläggsstat för år 1919 anvisa ett reservationsanslag av 110,000 kronor.

För ifrågavarande ändamål har av 1917 års riksdag för år 1918 anvisats 400,000 kronor. Nu äskade anslag å 110,000 kronor är avsett till täckande av vissa merkostnader för arbetets utförande, föranledda av stegrade arbets- och materialpriser.

Riksdagen, som icke funnit skäl till erinran mot Eders Kungl. Maj:ts i förevarande punkt framlagda förslag, får anmäla, att riksdagen för *utvidgning av spårsystemet vid Värtan* på tilläggsstat för år 1919 anvisat ett reservationsanslag av 110,000 kronor.

17:o) Eders Kungl. Maj:t har (punkt 17) föreslagit riksdagen att för förvärv av vissa för nya bangårdsanordningar samt nya verkstadsanläggningar i Göteborg erforderliga markområden på tilläggsstat för år 1919 anvisa ett reservationsanslag av 1,500,000 kronor.

Av det nu äskade anslaget äro 327,000 kronor beräknade för inköp av mark, som erfordras för utökning av Sävenäs rangerbangård. Vidare äro 373,000 kronor avsedda för förvärv av markområden, som behöva tagas i anspråk för ordnandet av Göteborgs bangårdsförhållanden i övrigt. Återstoden, eller 800,000 kronor, är avsedd till inköp av vissa markområden belägna söder om Göteborgs stad, å vilka skulle förläggas en ny reparationsverkstad för statens järnvägar.

Med hänsyn till de svårigheter och ökade kostnader för erforderlig marks förvärvande, som sannolikt framdeles skulle uppkomma, därest icke det nu för ändamålet äskade anslaget ställdes till förfogande, har riksdagen ansett sig böra bifalla Eders Kungl. Maj:ts förevarande förslag.

Riksdagen får alltså anmäla, att riksdagen för förvärv av vissa *för nya bangårdsanordningar samt nya verkstadsanläggningar i Göteborg erforderliga markområden* på tilläggsstat för år 1919 anvisat ett reservationsanslag av 1,500,000 kronor.

18:o) Eders Kungl. Maj:t har (punkt 18) föreslagit riksdagen att för utvidgning av rangerbangården i Nässjö på tilläggsstat för år 1919 anvisa ett reservationsanslag av 692,000 kronor.

För den av 1916 års riksdag beslutade utvidgningen av rangerbangården i Nässjö beräknades kostnaden ursprungligen till 700,000 kronor, vilket belopp av riksdagen anvisats. Enligt numera verkställd utredning erfordras på grund av den inträffade prisstegringen för slutförandet av ifrågavarande arbeten ett ytterligare anslag av 692,000 kronor.

Riksdagen får anmäla, att riksdagen för *utvidgning av rangerbangården i Nässjö* på tilläggsstat för år 1919 anvisat ett reservationsanslag av 692,000 kronor.

19:o) Eders Kungl. Maj:t har (punkt 19) föreslagit riksdagen att *dels* för ombyggnad och utvidgning av spårsystemet vid bangården i Norrköping på tilläggsstat för år 1919 anvisa ett reservationsanslag av 475,000 kronor; *dels ock* medgiva, att den ännu ej disponerade delen av de besparingar, som uppstått å för statsbanebyggnaden Järna—Norrköping anvisade medel, eller 125,000 kronor, må användas för nämnda bangårdsarbeten.

Den ifrågavarande ombyggnaden av Norrköpings bangård, som ägt rum i samband med anläggningen av statsbanan Järna—Norrköping, har tidigare beräknats komma att medföra en kostnad av 1,025,000 kronor. Nämnda kostnad var avsedd att bestridas dels till ett belopp av 160,000 kronor av medel ur förnyelsefonden, dels med 465,000 kronor av anslaget för omförmälda statsbanebyggnad, dels slutligen med 400,000 kronor, som av 1915 och 1916 års riksdagar särskilt anvisats för ändamålet. Av en under år 1918 uppgjord ny kostnadsberäkning framgår, att ett ytterligare belopp av 600,000 kronor erfordras för arbetenas färdigställande. Härav skulle 125,000 kronor kunna tagas från överskottet å statsbanan Järna—Norrköping, medan till täckande av återstående 475,000 kronor skulle erfordras nytt anslag.

Riksdagen, som icke funnit skäl till erinran mot Eders Kungl. Maj:ts förevarande förslag, får anmäla, att riksdagen

dels för ombyggnad och utvidgning av spårsystemet vid bangården i Norrköping på tilläggsstat för år 1919 anvisat ett reservationsanslag av 475,000 kronor;

dels ock medgivit, att den ännu ej disponerade delen av de besparingar, som uppstått å för statsbanebyggnaden Järna—Norrköping anvisade medel, eller 125,000 kronor, må användas för nämnda bangårdsarbeten.

20:o) Eders Kungl. Maj:t har föreslagit riksdagen (punkt 20) att för utförande av provisorisk utbyggnad av Falkenbergs station på tilläggsstat för år 1919 anvisa ett reservationsanslag av 50,000 kronor.

Riksdagen, som ej haft något att erinra mot anvisande av det äskade tilläggsanslaget till det av 1918 års riksdag för ändamålet anvisade anslaget å 190,000 kronor, får anmäla, att riksdagen för utförande av *provisorisk utbyggnad av Falkenbergs station* på tilläggsstat för år 1919 anvisat ett reservationsanslag av 50,000 kronor.

21:o) Eders Kungl. Maj:t har vidare (punkt 21) föreslagit riksdagen att för ombyggnad av bangården vid Uppåkra på tilläggsstat för år 1919 anvisa ett reservationsanslag av 40,000 kronor.

För ifrågavarande bangårdsombyggnad har av 1918 års riksdag å tilläggsstat för samma år anvisats 175,000 kronor.

Riksdagen får anmäla, att riksdagen för *ombyggnad av bangården vid Uppåkra* på tilläggsstat för år 1919 anvisat ett reservationsanslag av 40,000 kronor.

22:o) Eders Kungl. Maj:t har (punkt 22) föreslagit riksdagen att för utvidgning av Ockelbo station m. m. på tilläggsstat för år 1919 anvisa ett reservationsanslag av 37,000 kronor.

Till ifrågavarande utvidgning av Ockelbo station, vilken, jämte anläggning av en ny mötesplats i stationens närhet, ursprungligen beräknades draga en kostnad av 227,000 kronor, har vid 1917 och 1918 års riksdagar beviljats sammanlagt 350,000 kronor.

Riksdagen, som funnit sig böra bevilja det nu begärda ytterligare tilläggsanslaget, får anmäla, att riksdagen för *utvidgning av Ockelbo station m. m.* på tilläggsstat för år 1919 anvisat ett reservationsanslag av 37,000 kronor.

23:o) Eders Kungl. Maj:t har (punkt 23) föreslagit riksdagen att för utvidgning av bangården vid Kiruna på tilläggsstat för år 1919 anvisa ett reservationsanslag av 220,000 kronor.

Mot Eders Kungl. Maj:ts förevarande förslag, vilket avser beredande av medel för vissa anordningar för avvecklande av den ökade malmtrafiken å Kiruna bangård, har riksdagen icke funnit anledning till erinran.

Riksdagen får anmäla, att riksdagen för *utvidgning av bangården vid Kiruna* på tilläggsstat för år 1919 anvisat ett reservationsanslag av 220,000 kronor.

24:o) Eders Kungl. Maj:t har (punkt 24) föreslagit riksdagen att för anordnande av nya stationer och mötesplatser på tilläggsstat för år 1919 anvisa ett reservationsanslag av 196,100 kronor.

Av 1918 års riksdag har för anordnandet av nya stationer och mötesplatser dels å tilläggsstat för samma år anslagits 300,000 kronor dels för år 1919 anvisats ett reservationsanslag av 367,000 kronor. Alltjämt stegrade kostnader hava emellertid medfört, att de beviljade medlen bliva otillräckliga för utförande av de sålunda beslutade arbetena, och beräknas av järnvägsstyrelsen ett tilläggsanslag av 281,900 kronor för ändamålet erforderligt. Genom att vissa av de sålunda planerade arbetena tillsvidare finge anstå, skulle emellertid nämnda kostnadsökning kunna begränsas till nu äskade belopp, 196,100 kronor.

Riksdagen får anmäla, att riksdagen för anordnande av *nya stationer och mötesplatser* på tilläggsstat för år 1919 anvisat ett reservationsanslag av 196,100 kronor.

25:o) Eders Kungl. Maj:t har (punkt 25) föreslagit riksdagen att för vatten- och avloppsledningsanläggning vid Kiruna på tilläggsstat för år 1919 anvisa ett reservationsanslag av 164,000 kronor.

För ifrågavarande anläggning har av riksdagen för åren 1917—1919 anvisats sammanlagt 247,000 kronor. Detta belopp beräknades föregående år bliva tillräckligt för fullbordande av anläggningen, för vilken kostnaderna ursprungligen upptogs till 170,000 kronor.

Riksdagen får anmäla, att riksdagen för vatten- och avloppsledningsanläggning vid Kiruna på tilläggsstat för år 1919 anvisat ett reservationsanslag av 164,000 kronor.

26:o) Med bifall till Eders Kungl. Maj:ts därom framlagda anslags-äskande har riksdagen för anordnande av *ny lokal godsbangård i Kristinehamn* på tilläggsstat för år 1919 anvisat ett reservationsanslag av 100,000 kronor.

27:o) Med bifall till Eders Kungl. Maj:ts därom framställda förslag har riksdagen för utförande av *spåranordningar i anslutning till förefintliga spårssystem* på tilläggsstat för år 1919 anvisat ett reservationsanslag av 1,000,000 kronor.

28:o) I enlighet med Eders Kungl. Maj:ts i ämnet framställda förslag har riksdagen för utförande av *anläggningar vid kol- och vattenstationer* på tilläggsstat för år 1919 anvisat ett reservationsanslag av 77,000 kronor.

29:o) Med bifall till Eders Kungl. Maj:ts därom framställda förslag har riksdagen för utförande av *speciella anläggningar å bangårdar* på tilläggsstat för år 1919 anvisat ett reservationsanslag av 43,400 kronor.

30:o) På grund av Eders Kungl. Maj:ts därom framställda förslag har riksdagen för anläggande av *ytterligare ett järnvägsspår mellan Norrköping och Mjölby* på tilläggsstat för år 1919 anvisat ett reservationsanslag av 2,500,000 kronor.

31:o) Under hänvisning till vad riksdagen i sin skrivelse nr 12 A anfört rörande anslag för ifrågavarande ändamål på 1920 års riksstat, får riksdagen anmäla, att riksdagen för anläggande av *ytterligare ett järnvägsspår mellan Aneby och Sandsjö* på tilläggsstat för år 1919 anvisat ett reservationsanslag av 1,000,000 kronor.

32:o) Uti en till riksdagen den 7 mars 1919 avlåten proposition (nr 217) har Eders Kungl. Maj:t, under återopande av propositionen bifogat utdrag av statsrådsprotokollet över civilärenden för samma dag, föreslagit riksdagen att *dels* till fullbordande av arbetet med utläggning av ytterligare ett järnvägsspår mellan Rönninge och Järna jämte därmed sammanhörande anläggningar under utgifter för kapitalökning på till-

läggsstat för år 1919 anvisa ett reservationsanslag av 1,550,000 kronor, att utgå av lånemedel, *dels ock* vid bifall härtill, besluta, att de i förslaget till tilläggsstat till riksstaten för år 1919 bland inkomsterna under rubriken »I. Fast upplåning» upptagna lånemedel skola höjas med nämnda belopp, 1,550,000 kronor.

Såsom av departementschefen i ärendet framhållits, beräknades ursprungligen kostnaden för dubbelspåret Rönninge—Ström med därtill hörande arbeten till 5,149,200 kronor samt kostnaden för utgrävningen av Södertälje kanal å sträckan från Maren till Saltsjön till 550,000 kronor eller sålunda tillhopa 5,699,200 kronor. Detta belopp har sedermera för 1912 och följande år i skilda poster ställts till Eders Kungl. Maj:ts förfogande. Därtill komma de av 1918 års lagtima riksdag anvisade 1,600,000 kronor eller det belopp, som enligt då gjorda utredningar ansågs erforderligt för arbetenas fullbordande.

Emellertid har det visat sig, att omförmälda belopp av 1,600,000 kronor icke är tillräckligt till fullbordande av ifrågavarande arbeten. Dels hava arbets- och materialprisen under det gångna året ytterligare stegrats och dels har den för omhänderhavandet av dessa arbeten tillsatta byggnadskommissionen, på grund av att kommissionens mellanhavande med huvudentreprenören icke kunnat ordnas genom skiljedom utan måste regleras genom domstol, nödgats utgå ifrån att samtliga kostnader för ifrågavarande arbetens fullbordande måste bestridas av kommissionen. Enligt verkställda beräkningar skulle för berörda ändamål utöver förut anvisade medel erfordras ett ytterligare belopp av 1,550,000 kronor. Den för företaget tidigare upptagna kostnaden, 5,699,200 kronor, skulle alltså komma att överskridas med sammanlagt 3,150,000 kronor eller mer än 55 procent. Därvid är att märka, dels att från kommissionens sida förutsatts möjligheten av att ytterligare anslag till det med företaget förbundna kanalutgrävningsarbetet framdeles kan finnas erforderligt, dels ock att avvikelser i de till grund för ifrågavarande anslagsäskande liggande kostnadsuppgifterna möjligen komma att ske på grund av uppgörelser med huvudentreprenören.

Då vid 1912 års riksdag anslag för detta gemensamma järnvägs- och kanalföretag beviljades, framhölls från riksdagens sida önskvärdheten av att i avseende å de med utförandet av företaget förenade arbetena vidtoges sådana åtgärder, att arbetsledningen komme att utövas på lämpligaste sätt, i syfte att, på samma gång som en effektiv och sakkunnig ledning vunnos, olägenheter ej bleve att befara genom att företaget kunde sägas beröra flera myndigheter. Även om den i och för sig beklagliga förseningen av arbetena och därav föranledda

fördyring av desamma delvis varit att tillskriva oundvikliga och med företag av motsvarande omfattning och beskaffenhet i allmänhet för-
enade svårigheter, synes vad som förekommit dock giva vid handen, att
ifrågavarande arbeten icke bedrivits på ett sådant sätt, som riksdagen
med sitt ovannämnda uttalande åsyftat. Då riksdagen nu bifaller Eders
Kungl. Maj:ts förevarande framställning om för ändamålet erforderligt
ökat anslag, vill riksdagen därför ytterligare framhålla angelägenheten
av, att ifrågavarande arbeten snarast möjligt på ett trygghet och i
öfrigt rationellt sätt slutföras. Riksdagen förutsätter härvid, att Eders
Kungl. Maj:t vid prövningen av frågan om arbetenas fortsatta bedri-
vande tager under övervägande, huruvida en omorganisation av den
nuvarande byggnadskommissionen kan vara erforderlig, samt om icke
åtgärder böra vidtagas för ernående av ett intimare samarbete mellan
kommissionen och järnvägsstyrelsen än hittills ägt rum.

Under återopande av vad sålunda anförts, får riksdagen anmäla,
att riksdagen till fullbordande av arbetet med utläggning av *ytterligare
ett järnvägsspår mellan Rönninge och Järna jämte därmed sammanhörande
anläggningar* på tilläggsstat för år 1919 anvisat ett reservationsanslag
av 1,550,000 kronor.

33:o) Med bifall till Eders Kungl. Maj:ts därom framlagda förslag
har riksdagen för *omläggning av södra ingångslinjen till Varbergs bangård*
på tilläggsstat för år 1919 anvisat ett reservationsanslag av 600,000
kronor.

34:o) Eders Kungl. Maj:t har (punkt 33) föreslagit riksdagen att
för utförande av broförbindelse över Dalälven vid Mora på tilläggs-
stat för år 1919 anvisa ett reservationsanslag av 450,000 kronor.

1917 och 1918 års riksdagar hava till ifrågavarande brobyggnad
beviljat anslag till ett sammanlagt belopp av 750,000 kronor.

Riksdagen, som ansett sig böra bifalla nu förevarande förslag,
vilket avser täckande av merkostnad, uppkommen på grund av prissteg-
ring, får anmäla, att riksdagen för utförande av *broförbindelse över Dal-
älven vid Mora* på tilläggsstat för år 1919 anvisat ett reservationsanslag
av 450,000 kronor.

35:o) Eders Kungl. Maj:t har (punkt 34) föreslagit riksdagen att för
ombyggnad av statens järnvägars reparationsverkstäder i Malmö på
tilläggsstat för år 1919 anvisa ett reservationsanslag av 2,300,000
kronor.

Till ifrågavarande verkstadsanläggning, för vilken kostnaderna ur-
sprungligen beräknades till 2,400,000 kronor, därav 1,400,000 kronor skulle
bestridas ur förnyelsefonden, hava av riksdagen åren 1915—1918 anvi-

sats sammanlagt 2,230,000 kronor. Den ytterligare merkostnad för ifrågavarande anläggning, för vilken anslag nu äskas, är visserligen högst betydande. Men då ett framskjutande av anläggningens färdigställande icke synes böra ifrågakomma, har riksdagen för *ombyggnad av statens järnvägars reparationsverkstäder i Malmö* på tilläggsstat för år 1919 anvisat ett reservationsanslag av 2,300,000 kronor.

36:o) Med bifall till Eders Kungl. Maj:ts därom framställda förslag har riksdagen för utförande av *anläggningar vid huvudverkstäderna i Örebro, Östersund—Bollnäs och Notviken—Boden* på tilläggsstat för år 1919 anvisat ett reservationsanslag av 39,500 kronor.

37:o) Eders Kungl. Maj:t har (punkt 36) föreslagit riksdagen att för uppförande av nya lokomotivstallar vid Kiruna och Gällivare på tilläggsstat för år 1919 anvisa ett reservationsanslag av 256,000 kronor.

Såsom framgår av utredningen i ärendet, avser det under förevärande punkt äskade beloppet, 256,000 kronor, täckande av brist, som på grund av de inträffade prisstegringarna uppkommit i tidigare för ändamålet anvisade anslag å 290,000 kronor.

Riksdagen får anmäla, att riksdagen för uppförande av *nya lokomotivstallar vid Kiruna och Gällivare* på tilläggsstat för år 1919 anvisat ett reservationsanslag av 256,000 kronor.

38:o) Eders Kungl. Maj:t har (punkt 37) föreslagit riksdagen att för uppförande av ny lokomotivstation vid Krylbo på tilläggsstat för år 1919 anvisa ett reservationsanslag av 155,000 kronor.

För uppförande av ny lokomotivstation i Krylbo hava av 1917 och 1918 års riksdagar beviljats sammanlagt 575,000 kronor, vilket belopp vid sistnämnda riksdag ansågs bliva tillräckligt för anläggningens fullbordande. Ett ytterligare konjunkturtillägg beräknat till 155,000 kronor, begäres nu.

Riksdagen får anmäla, att riksdagen för *uppförande av ny lokomotivstation vid Krylbo* på tilläggsstat för år 1919 anvisat ett reservationsanslag av 155,000 kronor.

39:o) Med bifall till Eders Kungl. Maj:ts förslag har riksdagen för utförande av *tillbyggnad av och diverse anläggningar vid vissa lokomotivstationer* på tilläggsstat för år 1919 anvisat ett reservationsanslag av 332,000 kronor.

40:o) I enlighet med Eders Kungl. Maj:ts förslag har riksdagen till utförande av arbeten vid *driftverkstäder* på tilläggsstat för år 1919 anvisat ett reservationsanslag av 35,000 kronor.

41:o) I enlighet med Eders Kungl. Maj:ts förslag har riksdagen för *husbyggnader* på tilläggsstat för år 1919 anvisat ett reservationsanslag av 4,435,100 kronor.

42:o) Med bifall till Eders Kungl. Maj:ts i ämnet gjorda framställning har riksdagen för anläggande av *telegraf- och sektionstelefonledning* samt för utförande av *kabelarbeten* på tilläggsstat för år 1919 anvisat ett reservationsanslag av 225,000 kronor.

43:o) Eders Kungl. Maj:t har (punkt 42) föreslagit riksdagen att för utförande av elektriska belysningsanläggningar på tilläggsstat för år 1919 anvisa ett reservationsanslag av 75,000 kronor.

Av statsrådsprotokollet framgår, att förevarande anslag utgör konjunkturtillägg till av 1918 års riksdag för ifrågavarande ändamål anvisat anslag.

Riksdagen har för utförande av *elektriska belysningsanläggningar* på tilläggsstat för år 1919 anvisat ett reservationsanslag av 75,000 kronor.

44:o) Med bifall till Eders Kungl. Maj:ts förslag har riksdagen för utförande av *växel- och signalsäkerhetsanläggningar* på tilläggsstat för år 1919 anvisat ett reservationsanslag av 600,000 kronor.

45:o) I enlighet med Eders Kungl. Maj:ts därom framställda förslag har riksdagen såsom *dispositionsanslag för oförutsedda och mindre arbeten* på tilläggsstat för år 1919 anvisat ett reservationsanslag av 500,000 kronor.

46:o) Eders Kungl. Maj:t har (punkt 45) föreslagit riksdagen att såsom konjunkturtillägg till vissa före år 1918 av riksdagen beviljade anslag till utförande av nya byggnader och anläggningar vid statens trafikerade järnvägar på tilläggsstat för år 1919 anvisa ett reservationsanslag av 3,000,000 kronor.

Riksdagen har såsom *konjunkturtillägg till vissa före år 1918 av riksdagen beviljade anslag till utförande av nya byggnader och anläggningar vid statens trafikerade järnvägar* på tilläggsstat för år 1919 anvisat ett reservationsanslag av 3,000,000 kronor.

47:o) Eders Kungl. Maj:t har föreslagit riksdagen att för anordnande av järnvägsförbindelse mellan de svenska och finska järnvägsnäten, såvitt på Sverige ankommer, på tilläggsstat för år 1919 anvisa ett reservationsanslag av 1,970,000 kronor.

Sedan 1915 års riksdag anvisat ett anslag av 1,000,000 kronor för anordnande av förbindelse mellan svenska och finska järnvägsnäten över Torne älv, har 1917 års riksdag dels för fullföljande av järnvägsförbindelsen ifråga anvisat för år 1918 ett belopp av 1,230,000 kronor, dels ock medgivit, att för enahanda ändamål finge användas de besparingar, dock högst 1,000,000 kronor, som uppkommit å de för statsbanorna mellan Lappträsk och Veittijärvi samt mellan Karungi och Haparanda beviljade anslagen.

Av det nu äskade tilläggsanslaget, 1,970,000 kronor, hänföra sig 230,000 kronor till anordningar vid Haparanda bangård, vilka icke ingingo i den ursprungliga planen för järnvägsförbindelsen ifråga. Vidare hava tillkommit 170,000 kronor för vissa militära skyddsanordningar i samband med bron över Torne älv. I övrigt är tilläggsanslaget föranlett av den inträdda prisstegringen å arbeten och materialier.

Såsom framgår av statsrådsprotokollet till nästföljande punkt har — på grund av 1917 års riksdags ovanberörda medgivande — från statsbanan Karungi—Haparanda till statsbanan Haparanda—Finska gränsen överförts ett belopp av 770,000 kronor. Emellertid har efter det denna överföring ägt rum visat sig, att den disponibla besparingen å Karungi—Haparanda-banan endast uppgått till 340,000 kronor, varför ett ytterligare anslag av 430,000 kronor äskats för sistnämnda banbyggnad. Det hade under sådana omständigheter enligt riksdagens uppfattning varit riktigast, att någon omföring till det nu ifrågavarande anslaget icke ägt rum, förrän besparingen å anslaget till banan Karungi—Haparanda kunnat med säkerhet konstateras. Det skulle ock kunna ifrågasättas, om icke det för sistberörda bana begärda fyllnadsanslaget i stället för att belasta denna bana bort anvisas såsom tillökning av tilläggsanslaget för järnvägsförbindelsen Haparanda—Finska gränsen och följaktligen berörda belopp, 430,000 kronor, bort återföras till banan Karungi—Haparanda. Då emellertid vissa skäl kunna anföras jämväl för att, då överföringen en gång blivit verkställd, regleringen sker i enlighet med Eders Kungl. Maj:ts förslag, har riksdagen för anordnande av *järnvägsförbindelse mellan de svenska och finska järnvägsnäten*, såvitt på Sverige ankommer, på tilläggsstat för år 1919 anvisat ett reservationsanslag av 1,970,000 kronor.

48:o) Eders Kungl. Maj:t har (punkt 47) föreslagit riksdagen att för arbetena å statsbanan Karungi—Haparanda på tilläggsstat för år 1919 anvisa ett reservationsanslag av 430,000 kronor.

Sedan 1913 års riksdag och den senare riksdagen år 1914 anvisat sammanlagt 1,642,400 kronor till byggandet av bandelen Karungi—Haparanda, har såsom under nästföregående punkt omnämnts från sagda bana till statsbanan Haparanda—Finska gränsen överförts ett belopp av 770,000 kronor, vilket belopp emellertid rätteligen bort minskas till allenast omkring 340,000 kronor.

Enligt vad riksdagens vederbörande utskott från järnvägsstyrelsen inhämtat förhåller sig med förevarande fråga sålunda, att kostnaden för statsbanan Karungi—Haparanda numera antagits komma att uppgå till 2,306,000 kronor i stället för tidigare beräknade 1,642,400 kronor.

Emellertid har den provisoriska trafik, som å banan ägt rum, innan densamma kunnat öppnas för allmän trafik, medfört ett inkomstöverskott å ej mindre än omkring 1,000,000 kronor. Den verkliga besparingen å banan skulle alltså uppgå till omkring 340,000 kronor i stället för 770,000 kronor, vilket belopp beräknades bliva disponibelt på en tid, då den provisoriska trafiken hade större omfattning än senare blivit fallet.

Det stora inkomstöverskottet å den provisoriska trafiken å statsbanan Karungi—Haparanda har givit riksdagen anledning att ifrågasätta riktigheten av att inkomsterna av bandelar, som ännu ej öppnats för allmän trafik men å vilka mera regelbunden befordring av personer och gods äger rum, tillföras vederbörande byggnadsanslag. Det vill synas riksdagen, att åtminstone då trafiken tager sådan omfattning, som i nu förevarande fall varit händelsen, inkomsterna borde ingå bland statens järnvägars trafikmedel och att alltså för banbyggnadens utförande anslagsmedlen utökas till att motsvara de verkliga anläggningskostnaderna. I brist på närmare utredning i omhandlade hänseenden har riksdagen emellertid icke funnit skäl att beträffande nu förevarande anslag göra någon avvikelse från vad Eders Kungl. Maj:t föreslagit.

Riksdagen får alltså anmäla, att riksdagen för arbetena å *statsbanan Karungi—Haparanda* på tilläggsstat för år 1919 anvisat ett reservationsanslag av 430,000 kronor.

49:o) Eders Kungl. Maj:t har (punkt 48) föreslagit riksdagen att för arbetena med statsbanan Veittijärvi—Karungi—Matarengi på tilläggsstat för år 1919 anvisa ett reservationsanslag av 190,000 kronor.

Det under förevarande punkt begärda anslagsbeloppet, 190,000 kronor, är erforderligt till täckande av merkostnader för ifrågavarande järnvägsanläggning, vilka uppkommit dels genom vissa anordningar, vidtagna utöver tidigare fastställd plan, dels ock på grund av att en del kompletteringsarbeten utförts under rådande dyrtid.

Riksdagen har för arbetena med *statsbanan Veittijärvi—Karungi—Matarengi* på tilläggsstat för år 1919 anvisat ett reservationsanslag av 190,000 kronor.

50:o) Eders Kungl. Maj:t har (punkt 49) föreslagit riksdagen att för anläggande av utfartsvägar till landsvägen Boden—Lappträsk från stationer och mötesplatser å statsbanan Boden—Lappträsk på tilläggsstat för år 1919 anvisa ett reservationsanslag av 40,000 kronor.

Ifrågavarande anslagsäskande avser täckande av kostnadsökning, uppkommen genom konjunkturstegringarna under kristiden.

Riksdagen får anmäla, att riksdagen för anläggande av *utfartsvägar till landsvägen Boden—Lappträsk från stationer och mötesplatser å statsbanan Boden—Lappträsk* på tilläggsstat för år 1919 anvisat ett reservationsanslag av 40,000 kronor.

51:o) Eders Kungl. Maj:t har (punkt 50) föreslagit riksdagen att till fortsättning av statsbanan *Sveg—Brunflo* på tilläggsstat för år 1919 anvisa ett reservationsanslag av 3,000,000 kronor.

Under hänvisning till vad riksdagen i sin skrivelse denna dag, nr 12 A angående kapitalökningensutgifter för affärsverken för år 1920 i ämnet anført, får riksdagen anmäla, att riksdagen till fortsättning av statsbanan *Sveg—Brunflo* på tilläggsstat för år 1919 anvisat ett reservationsanslag av 3,000,000 kronor.

52:o) I enlighet med Eders Kungl. Maj:ts förslag har riksdagen för *inköp av mark, som erfordras för utvidgning av vissa järnvägsstationer och för blivande dubbelspårordningar*, på tilläggsstat för år 1919 anvisat ett reservationsanslag av 500,000 kronor.

53:o) Med bifall till Eders Kungl. Maj:ts därom framlagda förslag, har riksdagen för *nya inventarier vid statens järnvägar* på tilläggsstat för år 1919 anvisat ett reservationsanslag av 3,000,000 kronor.

D. Statens vattenfallsverk.

54:o) Eders Kungl. Maj:t har (punkt 53) föreslagit riksdagen att för fortsättande av arbetena med Södertälje kanals ombyggnad på tilläggsstat för år 1919 anvisa ett reservationsanslag av 1,000,000 kronor.

Riksdagen får anmäla, att riksdagen, med bifall till Eders Kungl. Maj:ts förevarande framställning, för fortsättande av arbetena med *Södertälje kanals ombyggnad* på tilläggsstat för år 1919 anvisat ett reservationsanslag av 1,000,000 kronor.

55:o) Eders Kungl. Maj:t har (punkt 54) föreslagit riksdagen att för fortsättande av första utbyggnaden av en kraftstation vid Lilla Edet på tilläggsstat för år 1919 anvisa ett reservationsanslag av 1,550,000 kronor.

Under hänvisning till vad riksdagen i sin skrivelse nr 12 A denna dag anført beträffande anslag för ifrågavarande ändamål å 1920 års riksstat, får riksdagen anmäla, att Eders Kungl. Maj:ts under nu förevarande punkt framställda förslag icke vunnit riksdagens bifall.

56:o) Eders Kungl. Maj:t har (punkt 55) föreslagit riksdagen att på tilläggsstat för år 1919 bevilja *dels* för fortsättande av första utbygg-

naden av en kraftstation vid Harsprånget ett reservationsanslag av 2,000,000 kronor; *dels ock* för ytterligare arbeten för Stora Lule älvs reglering ett reservationsanslag av 1,000,000 kronor.

Under hänvisning till vad riksdagen i sin skrivelse denna dag nr 12 A angående motsvarande anslag å 1920 års riksstat anført, får riksdagen anmäla, att riksdagen beviljat *dels* för *fortsättande av första utbyggnaden av kraftstationen vid Harsprånget* ett reservationsanslag av 1,000,000 kronor; *dels ock* för *ytterligare arbeten för Stora Lule älvs reglering* ett reservationsanslag av 1,000,000 kronor.

57:o) Eders Kungl. Maj:t har (punkt 56) föreslagit riksdagen att såsom konjunkturtillägg till tidigare beviljade anslag för utbyggnad av Porjus kraftstation å tilläggsstat för år 1919 anvisa ett reservationsanslag av 800,000 kronor.

För fullbordande av Porjus kraftverks första utbyggnad genom insättande av ett nytt trefasaggregat i kraftstationen utöver förut befintliga fyra maskinaggregat beviljade 1916 års riksdag ett anslag av 775,000 kronor.

Vidare anvisade 1917 och 1918 års riksdagar för en andra utbyggnad av Porjus kraftstation, innefattande utförande av byggnadsarbeten och anskaffande av generator m. m. för installation av ytterligare ett sjätte maskinaggregat sammanlagt 1,925,000 kronor.

Med anledning av de prisstegringar, som därefter ägt rum, komma dessa anslag, enligt vad nu anmälts, icke att vara tillräckliga för arbetenas fullbordande. På grund av den fördyring, som redan kunnat konstateras, har beräknats, att ett fyllnadsanslag av minst 800,000 kronor kommer att erfordras, varav omkring 500,000 kronor för fullbordande av kraftverkets första utbyggnad och resten för den andra utbyggnaden i dess hittills beslutade omfattning.

Riksdagen, som funnit sig böra bifalla Eders Kungl. Maj:ts förvarande förslag, får anmäla, att riksdagen såsom *konjunkturtillägg till tidigare beviljade anslag för utbyggnad av Porjus kraftstation å tilläggsstat* för år 1919 anvisat ett reservationsanslag av 800,000 kronor.

58:o) Med bifall till Eders Kungl. Maj:ts förslag har riksdagen för fortsättande av *arbetena med kraftstationen vid Motala* på tilläggsstat för år 1919 anvisat ett reservationsanslag av 1,500,000 kronor.

59:o) I enlighet med Eders Kungl. Maj:ts därom gjorda framställning har riksdagen för *utförande av distributionsanläggningar och därmed sammanhängande arbeten för statens kraftverk* på tilläggsstat för år 1919 anvisat ett reservationsanslag av 3,000,000 kronor.

60:o) Med bifall till Eders Kungl. Maj:ts därom framställda förslag har riksdagen till *inventarier för statens vattenfallsverk* å tilläggsstat för år 1919 anvisat ett reservationsanslag av 1,000,000 kronor.

61:o) I enlighet med Eders Kungl. Maj:ts förslag har riksdagen för *uppförande av bostadshus åt statens vattenfallsverks personal m. m.* på tilläggsstat för år 1919 anvisat ett reservationsanslag av 500,000 kronor.

62:o) I fråga om sättet för täckande av de utav riksdagen beviljade, ovan omförmälda anslagen för kapitalökning kommer riksdagen att framdeles i särskild skrivelse anmäla sitt beslut.

Stockholm den 13 juni 1919.

Med undersåtlig vördnad.